

(Devamı Sa. 3, Sü. 1 de)

OBJEKTİF

Zevk hastalığı!

Hatemi Seni SARP

Güzel Türkçeyi soysuzlaştıran ve çirkinleştirilenler mücadele et-mek bizim, kendimize iş edindiğiniz büyük bir devadır. Bu sınırlarda, fırsat düşüğe, bununa uğraştık. Bundan sonra da, bu yolda hiçbir fırsatı kaçırmayacağız. Geçen gün, Burhan Toprakla, aynı mevzu üzerinde konuşuyorduk:

— Bir ilân gördüm, dedi, dâirelerin birinden gazetelere verilmiş bir ilân...

Birdenbire kafanı, bir şimşek aydınlığa hatırlamak istedim: — «Lojman» ismi mi diye sordum? Arkadaşın, içinden gelen bir huşla: — Ha, ha kendisi!.. dedi.

Günlük meşguliyetleri, bir gazetecinin dördüncü veya sekizinci sayfa-sındaki ilânlara dikkat edemeyecek kadar çok, insanların bile gözünden kaçamayacak şekilde garip edili bu neşriyat, aynı ülküye sahip bu-lu namların ta içlerine işleyen acı bir tesir bırakıyor.

Lojman!.. Ne demek lojman? — Bana gibi her türlü meşlek ve meşguliyet sahiplerine hitap etmek için yapılan bir neşir vasıtasında, bu yabancı dildeki kelimelerin sırrı, hükmü, yazılışı, söyleniş, neyin, hangi ihtiyacı, hangi mantık zarure-tinin eseri diye, istediğiniz kadar kendi kendinizi sorabilirsiniz.

Daha başka capta, ve daha muhtelif şekillerde Türkçenin bozulma-sı, bir hastalıktır: Zevk, lisan zevki hastalığı... Bunu tedavi etmek bize düşen bir vazife oluyor: Dilde milliyetçi, dilde Türkçü olanlar, Türk dilinin soysuzlaştırılması karşısında, kayıtsız kalamazlar.

Güzel Türkçeyi yapılan kasd, ve kundaklıklar ama dilimizi, yabancı kelimelerle dolduran bir hümsizliğe doğru yu akıttılar. İş, bu hızla ve bu zevksizlikle devam ederse, dil kaygusu, bize çok ızdırap verecektir. Bunu önlemek için, dilde Türkçü olanların bu savaşa iştirakten geri durmamaları lazımdır.

Doğru bir ilân satırında, biz, meşlek kaba, fikir âleminin en ce-tin, en giddensiz yollarında bile, merak ifade ederken, bu sahaya ait tabirlerimizin Türkçelerini kullanamazsak, kendimizi bir günah işlemiş gibi sayıyoruz.

Her türlü hayatın, basit vak'aların anlatmak veya ilân etmek için, nasıl olur da, cenebi dilde kelime kullanmaya insan mecbur olabilir? Bu bir hastalıktır: Ana dilimizi soysuzlaştıran bir zevk hastalığı...

Hatemi Seni SARP

BOMBARDİMAN

Asıl suçlu kim? — İki nesil münakaşası. — Hüseyin Cahit ve Şükrü Esmer.

ASIL SUÇLU KİM?

Dün Haber gazetesinin ilk sayfa-sında şu serlevha görüne çıktı:

«Kadüköyünde bir genç kız turnak-larlı diğ doktoru Fikrinin yüzünü parçalamış»

İnsani bir azap duyarak: — Vah zavallı doktor! diye söy-lendim. Ama da belâsına çatmış ha?

Ve biraz da böyle mühim bir ha-diseyi atlamış olmaktan ileri gelen bir merak ve telaşa bu serlevhanın takdim ettiği yazıyı okumaya başla-dım.

Uzunca idi. Devanı dördüncü say-faya nakledilmişti. Fakat dördüncü sayfada kısmın üzerinde aynı baş-lığı göremedim. Burada «parçalamış» kelimesinin yerine «yaralayan» kel-i-mesini konduğunu gördüm.

Tutulduğum insanı azabi bir par-ça hafifleten bu değişiklik, yazının sonlarına doğru pek daha masum bir istihale yapmış mı?

«İşler kızgı doktorum yüzünü parçalamamış, sadece tırmalayiver-miş»

«Parçalamak nerede? Tırmalamak nerede?»

Biraz sinirlenmiş bir «kızgı»nın ilâfı renkli, güvercin tırmalarında, bir Bengale kaplamış pangalardaki hırsı bulamak bin yüz parçalamak-tan daha hoyrat bir suçtur.

VALA İLE HİKMET MÜNİR

ESKİ NESİLDEN MİDİLER

Kİ?

Bugün «Vatan» gazetesinde, mi-nimal Neriman Hikmet, kocaman bir yazı neşretmiş. Başlığı şu:

«İki nesil münakaşası. Vala Nure-tine Hikmet Münir ve Vedia İr-dem adlı bir bayanın resimlerle süs-lenmiş olan bu yazıyı okumaya ila-zım görmedim. Zira üçü de aynı ne-silden olan bu vatandaşların iki nes-il birden temsil edileceklerine ina-namalarımdan değildim.

Vala ile Hikmet ne zamandanberi eskidiller ki bir evden bu hücum ve-ya bir evden yi müdafaa salâhiyeti-ni. Bunlarda bulmak mümkün olsun?

«İKİ NESİL GÖRMEK İDDİASINDA OLANLARDAN İKİSİ»

Haberin Hüseyin Cahit dün, «chep-man bitecek?» sualine şu cevabı ve-rildi:

«Almanların fütuhât dairesi geniş-lemekte zaptettikleri yerlerden şye-celerini ve hami maddelerini çoğuna uedarlık etmeleri de kâbilirdi. Hâsıl, âdâbin ne suretle biteceğine dair şim-diden sağlamlı bir kanaat edilmek henüz zor görünmektedir».

Böyledir de be efendim, ne diye bize bir sünn kelç boynuzu gevelitirsin?

Son Teğfârın Ahmet Şükrü Es-meri ile aynı suale şöyle cevap ver-liyor:

«Şu halde iş dönüp doluyor ve gelip karada hareketin ge-rekliliği üzerinde duruyor. İngi-lizler düşmanlarını mağlup ede-bilmek için bugün değışe, yakın

bu, locada Prens'in yanındaki İri ya-rı zat kimdir, tanyor musunuz? Ga-yet ciddi, geyikli, güzel bir adam... Ho-le fovârleri harikâledir.

Foyerli: — Kont Muffat, cevabını verdi. Prens'in geçen gün imparatoriçenin yanında onu bu aşkâm için yemeğe davet ettiğini biliyoruz... Sonra da onu baytan çıkaracak.

— Ros, Minyon'a hitap ederek: — Yahu, Kont Muffat'ın kâşpe-derini tanyoruz, değil mi? Oğust? de-di. Evine şarkı okumaya gittiğin Marki dö Şuar'ı biliyor musun? İşte o da burada. Localardan birinin re-hayetine gördüm. Moruğun biri...

Bayındaki muazzam tüyleri düzelt-miş bitirmiş olan Prüllier: — Ros! Hadi! güldü! dedi.

Ve Ros, sözünü tamamlamadan, onun peşi sıra koşarak gitti. Bu es-

nada; tiyatroun kapısı ofan ma-dam Bron, kucagında muazzam bir hükketle kapının önünden geçiyordu. Simon, latife kasıle buun kendine ait olup olmadığını sordu; fakat ka-pıcı kadın, cevap vermezdi. Gene-sinin uelle, geyidin nihayetindeki Na-na'nın locasını gösterdi. Ah bu Na-na! Onu çiğne boğuyorlar!.. Ve işte bir türlü yakasını bırakmak isten-iyen bir herif! Ve herifin, kapıcı ka-dının yanında kendisini beklemekte olduğunu öğrenince:

— Perde kapandıktan sonra gele-ceğini kendisine söyleyin... Suratına bir tokat aşkietmek onda...

Fontan: — Madam Bron, bana bakın... Ma-dam Bron canım, bana bakın... Per-de arası buraya altı şişe şampanya gettin.

Fakat haber verici, nefes nefese,

tekrar gelerek, âhenkli bir sesle: — Herkes sahneye!.. Size söylüy-örüm, müsyö Fontan! Çabuk olunuz! Çabuk! diyor.

Fontan, müthayyir: — Anladık canım, geliyoruz işte, Barrio babam... cevabını verdi.

Ve madam Bron'un arkasından ko-şarak: — Ha? Anladım mı? Perdearası buraya altı şişe şampanya... Bugün doğum günüm. Parasını bendem.

Simon ve Klaris, etkilerini büyük bir gürültü içinde sürürerek, gittiler.

Herkes sahneye!.. Size söylüy-örüm, müsyö Fontan! Çabuk olunuz! Çabuk! diyor.

Fontan, müthayyir: — Anladık canım, geliyoruz işte, Barrio babam... cevabını verdi.

Ve madam Bron'un arkasından ko-şarak: — Ha? Anladım mı? Perdearası buraya altı şişe şampanya... Bugün doğum günüm. Parasını bendem.

Simon ve Klaris, etkilerini büyük bir gürültü içinde sürürerek, gittiler.

Yakın tarihten bir sahife : 52

"Kremlin,, de geçirdiğim geceler

- İki münevvere on yıl kâfi gelmez!,,

- Fakat 5 milyon köylüyü inandırmak için on dakika kâfidir. ,,

Yazan: Nizamettin NAZİF

Biran; — Saka ediyor galiba? Diye düşündüm. Fakat Zorin'in yüzüne bakınca bu ihtimal kafamdan silindi.

Hayır! Bu Rus komünisti, saka etmiyordu. Bilakis, pek ciddi ko-nuşuyordu. İnandığını söylüyordu.

Bu hal bana Lenin unutturur-di. Gözlerimi, ruhunu okumak is-ter gibi bir dikkatle Zorin'in göz bebeklerine dikerek sordum:

— Münevverler hakkındaki dü-şüncenizin yanlışlığı üzerinde dur-maktan kendimi alamıyorum yol-daş.

Gayet sakin bir sesle cevap ver-di: — Bunu tecrübesizliğime veri-rim.

Güldüm: — Bu salıncı dolduranların her biri, iddiamızın bir canlı tekzi-bidir.

— Neden? — Etrafımızdakilerin yarısından fazlası, başta Lenin olmak üzere hep münevver insanlardır.

— Lenine bakmayınız, O... ba-gı-kadır, O bir seffir.

— Münevver olmasaydı şef ola-bilir miydi? Münevver olmasaydı, birçok insanları istediği tarzda ter-biye edebilir miydi?

Bu sualine derhal cevap verme-di. Biran durdu. Sonra yüzünde müstezhi bir gülümseme belirir-ken sağ elinin şahadet parmağını göstererek:

— Bir tane yetişir... dedi - tek münevver kâfidir. Münevver ikileş-ti mi derhal münakaşa başlar. Bir milyon işle beş milyon köylü-yü bir seye inandırmak için on dakika kâfidir. Fakat on mü-nevver bir dava etrafında birleşir mek için on yıl kâfi gelmez.

— Fakat bu hal münevverlerin hümsüzlüğüne delâlet etmez ki... — Çok vaktimiz olsa belki, fakat vaktimiz yok. Dünyayı biran evvel istediğimiz şekle sokmamız lazım. Bunun için, fazla düşünme-den inanabilenlerle çalışmayı ter-ciht etmiyoruz.

Bu pek enteresan mevzu üzerin-de daha fazla duramadım. Zira Le-nine takdim edilmek sırası bana da gelmek üzereydi. Zorin'in ya-nından ayrıldım. Fakat Rus tabiri-benî yaklaştıran her adımı a-tarken bu adamın münevverler hakkında ortaya attığı kanaat be-ni bir parça daha sardı.

Zorin, bir başka sahadatı söze-rine fazla ehemmiyet verilmeyecek bir komünisti, Fakat münevverler aleyhinde söyleyeceği her sözün pek mühim bir mânâsı olacağı mu-hakkaktı. Zira bu Rus komünist partisünün pediki âzasıydı. Ya, ni münevver değildi, fabrikadan gelme idi. Ve ihtilâle, birseye inan-mış adamların sürül feragatı ile değil, az kazanmaktan, çok çalı-maktan bıkması ve içinde ilerle-mek, siyasî bakımdan yükselmek hırsı belirirdi için silâha sarılmış olanlardandı.

Bunlar, çarlığın devrilmesindeki en büyük sebebi, çarlığın dayandı-ğı kuvvetler arasında tam bir bir-lik kurulamamış olmasında bulu-yorlardı.

Bunlar — çarlığın dayandığı sınıf ve zümreler, muhtelif ziddik-lar yüzünden birleşemeyen işçi ce-kir. Simdiye kadar harice sipa-rış edilmiş olan civi miktarı 10,000 tonu bulmaktadır.

Avrupa trenleri

Avrupa tren hatlarıyla muysa-la temin edilmek üzere bazı köp-rülerin tamirat işi birkaç ay daha devam edecektir. Haber aldığım-a göre kat'î olarak bu hat Sub'tın 15 inden itibaren işlemeğe a-çılacaktır. Bu ana kadar Sivill'n-gradda birikmiş olan Türk mal-larını ithal için kullanılmakta ol-an kamyon miktarı fazlalaştırıl-a-caktır.

Civi geliyor

Çekoslovakya ve Macaristana sipariş edilmiş olan külliyyetli mik-larda civinin bir kısmı bugünler-de sehirimize gelecektir. Madeni eş-ya birliğine ait olan bu civiller der-hal Vekâletin tesbit ettiği şartlara göre ihtiyacı olanlara tevzi edile-cektir. Simdiye kadar harice sipa-rış edilmiş olan civi miktarı 10,000 tonu bulmaktadır.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Diger taraftan, kanunî formali-teleri, ikmal edilecek müessesesi rektörlüğe verilmiş olan, Üniver-site talebe birliği cemiyeti de, i-kinçitegrinin ilk haftalarında bu-luk merasime açılacaktır. Yalnız birliğin kurulmasına tekkaddım e-den günlerde, 5 bin nüsha olarak tabetirilmiş bulunan «Talebe ce-miyetinin nizamnameleri, bütün talebelere tevzi edilcektir. Birlik için Üniversite merkez binasında bir daire tahsis edilmiştir.

İstanbul

Şehrimiz üniversitesi ayın 31 in-de mutat merasime açılarak büt-ün fakültelerde o gün normal ted-risatla başlanacaktır.

Belediyeye, Musiki imtihan heyetine açık mektup

Yazan: Sadi GÜNEL

Musiki sanatkarlarının imtihan meşecisi, üç haftadanberi enine bo-yuna gazeteleri doldurdu, ve... taşı-bile.

İmtihan heyetine, böyle bir imti-hanın lüzumsuzluğuna inanarak ge-tanlar oldu. Ehliyeti halkça malûm olan şahısların sanatlarını istihfat ettirile diye kızanlar oldu. Böyle bir imtihana hakları yoktur diye can da-marlarına dokunular oldu. Velhasıl o kadar şeyler ve öyle şeyler oldu ki, cemiyet reisine:

— İllaallah ve Resulihî, alın abdes-tinizi verin pabucumu!..

Dedirtcek kadar ileri gidiydi ve nihayet değerli sanatkarın vazife-sinden istifayı bile göze alacak ka-dar sinirlendiğini öğrendik.

Gegen hafta kendisi ve müme-y-yizlerle görüşmüş, imtihanın asıl maksadının şu olduğunu ağızlarınd-an işittim:

— Güzelliklerinden istifade ederek okuyucu diye sahneye çıkan kadın-ları temizlemek en önde gelen dü-şüncemizdir.

Sonra, okuyucu bayanlarla dizide çalışan Necati Tokyay da konuşma-sında en büyük ıstırapına «sebilha-nı berdağı gibi dizen» kadınların musikiimizi hergün linc ettikleri dü-şüncesi olduğunu söylemişti.

Simdi bir vesikaları tekrar efkârı umumiyeğin gözü önüne koymaktan maksadım, çok acı bir hakikate ve maalesef hem de imtihanın bitim-günlerinde şahit oluyordum.

Hadiye şu: Beyoğlu gazinosundan birinde, ben de sefaleti göze alarak bir gece, kırk beş kuruşa bir gazoz içmeğe karar verdim. Oturdum ma-sanın başına, on bir kadar şarkı dinledim. Diğer bir arzum da, imti-handa pek acımlıya sesleri biraz da tabii ahenklerle dinlemekti.

Simalar hiç yabancı gelmiyordu. Hatta bazıların isimlerini bile ha-tırlıyordum... İşte Muzaffer Güler se-narı çıkıyor... Onun içli frenetkolisi-nin tam bir aksi olan sesini, nağme-rinin yitirdiğini kopyumuy gibi geldiğini isbat eden mimikleri ve jestleri, gözlerim yaşararak dinli-yordum.

Sen misin musiki şirine dalan? Al sana hakiki bir ıstırap vesilesi... Beş dakika evvel aynı sahnede şarkı söyleyen tandik simalar, birer meze tabağı gibi, masaların etrafına kon-somasyon için diziliyorlar. Ve daha Muzaffer Güllerin seansı bitmeden, memedsiz birer içki fışığı gibi sallanmaya başlıyorlar... Gayriihtiya-ri murıddayorum:

— Heydi imtihan heyetinin za-vallı ideali...

Sahnedekileri tekkik ediyorum. Ar-tık Muzaffer Güllerin tebessümü yok, nağmelerle haykırıyor. Udi Eğibin mızrabı, bir Forsa mahkûmuna zin-ciri sürükleyiş gibi hırıldılar çıkı-ıyor. Salme piyano başında bir elem küleşti gibi yığılım kalıyor.

— Demek bu acıyı kendi içlerin-den de duyan varmış, diyorum.

Sanatı, sefalet uğruna istis-mar eden konsomatris şarkıcı ka-dınların iğrenç hallerine tiksimeğe vakit bulmadın daha acı bir hak-ikate karşılıyor ve bu sefer:

— Lanet olsun! demekten kendimi alamıyorum.

Bu ikrahıma sebep de şu:

Aynı yerde çalışan ve iki çocuk besleyen Adıyve isminde güzel bir hanende de, konsomasyon yapmadığı için işinden çıkarılmıştır.

Bağta Belediye olmak üzere, imti-han heyetinin muhterem azalarına soruyorum:

— İyi derecede muvaffak oldu-ğuna bizzat şahid olduğum Adıyvenin şerefini kurtardığı musikiden kazan-acağı ne olacaktır? Ve... konsomasyonu hanende tasdiklerinin camurları so-kup çıkardıkları zavallı musikin

de mevkide hitam veriyordu.

Minyon birdenbire: — Ya Stener nerede?

Sahneye dönmekte olan Barioyo: — Masyö Stener, dün Luare'ye git-ti. Zannedirim orada bir sayfiye sa-tın alacağını.

— Ah! Evet, biliyorum, Nana'nı sayfiyesi.

Minyon eiddilemişti. Bir tarihle Ros'a da bir konak satın alması va-detmiş olan şu Stener! Ne işe, İm-so ile bozumağa gelmezdi; fakat tekrar yakalanmağa bakmalydı.

Minyon, hayale dalmış olarak, fu-kat daima parlak cinsinden, konsol-da yitineye doğru gidip geliyordu.

Yorulmuş olan gazeteci, büyük kol-tuğun dibine çökürmüştü; ve öteki-nin gelip geçişine fırlattığı nazarlara

(Arkası var)

Belediyeye, Musiki imtihan heyetine açık mektup

Yazan: Sadi GÜNEL

Musiki sanatkarlarının imtihan meşecisi, üç haftadanberi enine bo-yuna gazeteleri doldurdu, ve... taşı-bile.

İmtihan heyetine, böyle bir imti-hanın lüzumsuzluğuna inanarak ge-tanlar oldu. Ehliyeti halkça malûm olan şahısların sanatlarını istihfat ettirile diye kızanlar oldu. Böyle bir imtihana hakları yoktur diye can da-marlarına dokunular oldu. Velhasıl o kadar şeyler ve öyle şeyler oldu ki, cemiyet reisine:

— İllaallah ve Resulihî, alın abdes-tinizi verin pabucumu!..

Dedirtcek kadar ileri gidiydi ve nihayet değerli sanatkarın vazife-sinden istifayı bile göze alacak ka-dar sinirlendiğini öğrendik.

Gegen hafta kendisi ve müme-y-yizlerle görüşmüş, imtihanın asıl maksadının şu olduğunu ağızlarınd-an işittim:

— Güzelliklerinden istifade ederek okuyucu diye sahneye çıkan kadın-ları temizlemek en önde gelen dü-şüncemizdir.

Sonra, okuyucu bayanlarla dizide çalışan Necati Tokyay da konuşma-sında en büyük ıstırapına «sebilha-nı berdağı gibi dizen» kadınların musikiimizi hergün linc ettikleri dü-şüncesi olduğunu söylemişti.

Simdi bir vesikaları tekrar efkârı umumiyeğin gözü önüne koymaktan maksadım, çok acı bir hakikate ve maalesef hem de imtihanın bitim-günlerinde şahit oluyordum.

Hadiye şu: Beyoğlu gazinosundan birinde, ben de sefaleti göze alarak bir gece, kırk beş kuruşa bir gazoz içmeğe karar verdim. Oturdum ma-sanın başına, on bir kadar şarkı dinledim. Diğer bir arzum da, imti-handa pek acımlıya sesleri biraz da tabii ahenklerle dinlemekti.

Simalar hiç yabancı gelmiyordu. Hatta bazıların isimlerini bile ha-tırlıyordum... İşte Muzaffer Güler se-narı çıkıyor... Onun içli frenetkolisi-nin tam bir aksi olan sesini, nağme-rinin yitirdiğini kopyumuy gibi geldiğini isbat eden mimikleri ve jestleri, gözlerim yaşararak dinli-yordum.

Sen misin musiki şirine dalan? Al sana hakiki bir ıstırap vesilesi... Beş dakika evvel aynı sahnede şarkı söyleyen tandik simalar, birer meze tabağı gibi, masaların etrafına kon-somasyon için diziliyorlar. Ve daha Muzaffer Güllerin seansı bitmeden, memedsiz birer içki fışığı gibi sallanmaya başlıyorlar... Gayriihtiya-ri murıddayorum:

— Heydi imtihan heyetinin za-vallı ideali...

Sahnedekileri tekkik ediyorum. Ar-tık Muzaffer Güllerin tebessümü yok, nağmelerle haykırıyor. Udi Eğibin mızrabı, bir Forsa mahkûmuna zin-ciri sürükleyiş gibi hırıldılar çıkı-ıyor. Salme piyano başında bir elem küleşti gibi yığılım kalıyor.

— Demek bu acıyı kendi içlerin-den de duyan varmış, diyorum.

Sanatı, sefalet uğruna istis-mar eden konsomatris şarkıcı ka-dınların iğrenç hallerine tiksimeğe vakit bulmadın daha acı bir hak-ikate karşılıyor ve bu sefer:

— Lanet olsun! demekten kendimi alamıyorum.

Dünkü Lik maçları

Galatasaray Beykoza, Fener Süleymaniye'ye, Beşiktaş İstanbulspora, Vefa Taksime, gaip geldiler

Oyun Feridun Kılıçın idaresinde saat 13.5 da başladı.

İlk anlar her iki takımın karşılıklı akları arasında geçiyor. Oyunun 15 inci dakikasına kadar umumi hâkimiyet (Vefada) olmasına rağmen; forların ağır oyunu netice alamıyor. 25 inci dakikada kaad bir tekme vuran Vefalı Süleymaniye hakem oyun haric ediyor. Devrenin bu vaziyeti umumiyetle (Taksim) lehine.

Devrenin sonuna kadar oyun Taksim lehine cereyan ediyor, birinci devre 0 - 0 nihayetleniyor.

İkinci devre: Taksimsporun tazyiki ile başladı. İlk dakikalarda Taksimspor santraforu muhakkak golü kalecinin ellerine vererek heba ediyor. (15 inci dakikada) Vefa sol. ağırları vasıtasıyla ilk gölü atıyor. İkinci devredeki oyun daha zevksiz cereyan ediyor. Oyun üzerinde her iki takım da bozuk bir halde. Vefanın yersiz sertliği oyun cereyanını olumsuz bozuyor. (40 inci dakikada) Vefalılar ikinci gollerini atıyorlar. Ve gene az sonra üçüncü. Maç (3 - 0) nihayetleniyor.

İstanbulspor - Beşiktaş
Haftanın en mühim karşılaşması İstanbulsporla Beşiktaş arasında idi. Oyun İstanbulsporun şiddetli bir akını ile başladı. İlk on dakika İstanbulsporun sıkı bir tazyiki arasında geçiyor. (16 inci dakikada) Şükri ağdan anı bir akında birinci Beşiktaş golünü atıyor. Bu golden sonra açılan İstanbulsporlu Beşiktaş kaleini çember içinde sıkıştırıyor. Tarfın ve Kadiri şahsi çalışmaları da netice vermiyor. 35 inci dakikada Kadir muhakkak bir gol geçiriyor. Az sonra birinci devre İstanbulsporun hakimiyeti altında 1-0 Beşiktaş lehine nihayetleniyor.

İkinci devreye her iki takım da süratle başladılar. Oyun çok seri ve zevkil. (7 inci dakikada) soldan bir akında Süleyman beraberlik golünü atıyor. (12 inci dakikada) Şükri çok güzel bir şekilde ikinci Beşiktaş golünü atıyor. Bu golden sonra (25 inci dakikaya) kadar İstanbulspor tek kale oynamasına rağmen bir çok savunma fırsatları geçiriyor ve az sonra maç 2 - 1 Beşiktaşın galebesiyle bitiyor.

Fenerbahçe - Beyoğluspor
Kasımpaşa - Beyoğluspor
Oyun hakem tarfın idaresinde başladı. Ve birinci devre üç gol atan Kasımpaşa devreyi 3 - 0 kapadı.

İkinci devre: Umumiyetle Beyoğluspor daha iyi. Fakat attığı iki gole mukabil bir gol yiyerek oyundan 4-2 mağip ayrıldı.

Galatasaray - Beykoz
Oyuna Galatasaray süratle başladı. 17 inci dakikada Eşak birinci golü atıyor. Bu devrede bir gol daha atan Galatasaray birinci devreyi 2 - 0 kazanıyor.

İkinci devrede on kişi kalan Beykoz, Galatasarayın baskısı altında

HADİSELER - FIKIRLER

Elele veren san'at

(Başı 1 içinde)

kendi kendimize onu şöylece tanımlayabiliriz: İktisadî hayatımızda henüz diddi bir tazyatı anlayışı yok. Bir sahne edebiyatı da doğmamış. Yabancı eserler karşısındaki derin hayretimiz henüz hayranlık mertebesinde bir şura inkılap etmiş değil. Yani bunlar hakkında, tasvip veya red bakımından, tamamen bitirilmiş. Şu halde dâhirsarın bir ahaliyet perçinde koşmağımız lüzum yok. Seyircinin zevk ve tercihi baki, hercinsten, her kıratla, bol bol, çeşit çeşit eserlerin sergisini yapmalıyız ki, halkın hangi nevi eseri beğendiğini, neyi istediğini anlayalım.

Tamam. Makul. İşte yegâne yapılacak şey bu. Devamlı, dikkatli bir sondaj. Sonra onun neticeleri üzerine bol bol nazariyeler kurulabilir. Üst tarafı çok ilmişliktir, ukulâhtır, körük, tır.

Daha işin başlangıcındayız ve bu bunu anlamak bile, bir Şâdi — Burhanettin Tepsî anlaşması cinsinden, devamlı hakkında bol ümitler vaadeden bir tazyatı teşekkülünün kurulmasında mânevî temel vazifesini görebilir. Hâmid REFIK

Bu Günün EN SON Haberleri

İtalyan tebliği

Kıbrıs adasını bombaladık!

Üç İngiliz tayyare sini tahrir ettik

Roma, 5/6 (Radyo - Saat 22) — İtalyan orduları karargahının tebliği:

Şimalî Afrikada askerlerimiz muvaffakiyetli harekatta bulunmuşlardır. Tayyarelerimiz Mersa Matruh ve Tobrukta askeri hedefleri bombalamışlardır.

Bingaziye taarruz teşebbüsünde bulunan düşman tayyarelerinden 2 ad havva dâfi topraklarımızın ateşle düşürülmüştür. Bir üçüncü tayyare de hava kuvvetlerimiz tarafından tahrir edilmiştir.

Kıbrıs adasında Lefkoşa ile Lârna kaya muvaffakiyetli bir taarruz yapılmıştır.

Orhan Yazıcıoğlu

Batırılan Amerikan gemileri hakkında..

Hariciye Nazırı ne diyor?

Bu, bir fetiş teşebbüsü olsa gerek..

Vaşington, 5 (A.A.) — 27 Eylülde Cenup Atlantikinde bir denizaltısı tarafından batırılan "Cordell Hull" petrol gemisi hakkında M. Cordell Hull, gazetecilerle yaptığı görüşmede, beyanatının aşağıdaki cümlelerini aynen negretmek üzere gazetecilere fevkalade olarak salâhiyet vermiştir.

"Cordell Hull" batırarak, kanun dışı insanları yeni bir korsanlık hareketi ve dünyanın fethi plânından olarak insanları Atlantikten kovmak umumî hareketi ile alakadar bir fetiş teşebbüsü olsa gerektir."

M. Cordell Hull, nihayet sorulan başka suallere cevap olarak da şu sözleri söylemiştir.

Hitlerin son nutkunu okudum. Çünkü müddet dışında herhangi bir şey ihtiva etmediğini tahmin ettim. Bu zamanlarda bu tarzda nutukları takibe vaktim müsait değildir.

Papa sıhatte imiş ...

Acaba getirdiği mühim haber bu mu ?

Vaşington, 6 (A.A.) — Myron Taylor'un bugünkü mülakatı reis Ruzevelt'e vereceği malûmatı pek çok ehemmiyet atf olunuyor.

Gazeteciler de, Taylor'dan beyanat koparmaya çalışmışlarsa da muvaffak şunları söylemekle iktifa etmiştir:

— Size söyleyebileceğim ancak Papa'nın sıhatte bulunduğudur.

Sovyet Tebliği

(Başı 1 içinde)

Daha cenupdaki Sovyet kitaları, tanklar ve zırhlı birliklerle düşmana karşı müthiş taarruzda bulunmakta ve Kırmızı Berzahına karşı hareket eden Alman kuvvetlerini tehdit etmektedir.

Leningrad'da: Vaziyetimiz düzelmiştir. Düşman mevzileri, Baltık denizindeki 100 Sovyet harp gemisinin mütemadi ateşi altında bulunmaktadır. Dr. Son sistem bombardıman tayyareleri de Leningrad müdafaasına iştirak etmektedir.

Hangö adasının mahsur bulunan Rus garnizonu, Finlerin taarruzları na el'an mukavemet gösteriyor.

Cumartesi günü, hava muhaleberlerinde ve yerde 41 Alman tayyaresi tahrir edilmiştir. Bizim kayıplarımız 18 tayyaredir.

Aynı gün Moskova yakınlarında da 2 tayyare düşürülmüştür.

Yakın Şark Ticaret mümessilleri

Kudüs, 5 (A.A.) — Britanyanın Mısır, Suriye, Irak, Türkiye ve Filistin'deki ticaret mümessilleri bir konferans akdi için burada toplanmışlardır.

Berlin Büyük Elçimiz Ankara'da

Ankara, 6 (Telefonla) — Berlin büyük elçimiz B. Hilarev Gerede bugün buraya gelmiştir. İstasyonda bir çok zevat ve hükümet erkânına mensup kimseler tarafından karşılanmıştır.

Elçimiz bir kaç gün burada kalarak hükümetle temasta bulunacak ve tekrar Berlin'e dönecektir.

Rumen Tebliği

60,000 ölü ve 90,000 yaralı verdik

Bu güne kadar 521 Rus tayyaresi düşürdük

Berlin, 5/6 (Radyo, saat 22) — Romen orduları başkumandanlığı tebliği:

Sovyetlere karşı açılan harbin başlangıcındanberi 60,000 esir aldık. Bütün kayıplarımız 150,000 kişidir. Bunların 20,000 i ağır yaralı, 70,000 i hafif yaralıdır. Hafif yaralıları ufak bir tedaviden sonra ve niden cepheye gidebilecek halde dirler.

Sovyetlerin zayıflığı ise 70,000 ölü ve 100,000 yaralıdır.

Şimdiye kadar 521 düşman tayyaresi düşürdük. Bizim tayyare kayıplarımız 71 dir.

Düşmanın topraklarımızı indirdiği paraşütçülerin % 50 si esir ve bir kısmı telef edilmiştir. Bunların köprüleri, yolları ve askeri hedefleri tahrir etmelerine meydan verilmemiştir.

Ploesti gar muntakasında yapılan zarar ancak 300 milyon ley (*) tutmaktadır.

(*) Yani bir buçuk milyon Türk lirası.

Amerikan Japon mü-nasebetleri

Şanghay, 5 (A.A.) — United Press:

Tokyo ile daimi temas halinde bulunan mahfillerde bildirildiğine göre, Amerikanın Tokyo büyük elçisi Grev, Birleşik devletler reisi Ruzeveltin Prens Konoyenin mesajına karşı yazdığı cevabı, Japon Hariciye Nazırı Amiral Toyodaya vermiştir.

Harkof ve Don havzasında tazyik artıyor

Vişi, 6 (A.A.) — Vişi radyosu:

Rusya muharebesi şiddetle devam ediyor. En çetin muharebelerin cereyan ettiği cenup muntakasında Almanlar, Harkof ve Don havzası üzerindeki tazyiklerini idame ettiriyorlar.

Mareşal Budyeni, mukabil taarruzlarda bulunuyor. Leningrad müdafilinin muhasaralara karşı yaptıkları harur hareketleri şimdiye kadar hiç bir muvaffakiyet temin etmemiştir.

İngiliz tebliği

(Başı 1 içinde)

alçaktan uçarak İtalyan köylülerini, askeri hedeflerden başka yerlerin bombalanmıyacağına emin olduklarından sığınaklara girmeye lüzum görmiyerek tayyareleri seyr etmişlerdir. Pek alçaktan uçan bu atyayelerden biri, bir fabrika bacasına çarpmamak için şiddetle ve dikine uçmak mecburiyetinde kalmıştır.

Cumartesi günü Bardıyaya tekarrüden edilmiş ve Sellundaki mihver kampları bombalanmıştır. Bu harekattan tek bir tayyare kaybedilmiştir.

XIX üncü asrın en büyük faciası

1ci Napolyonun Moskova Bozgunu!

Tazan: Napolyonun perde savuşu Burgıyon Türiğe çeviren: Şakir Hattı Ergökmen

Biri ölünce, hattâ can çekişirken, ötekiler onu soyuyor. Aldıkları elbiseleri sırtlarına geçiriyorlardı

— 24 —

Kendisine yaptığı hareketin ne kadar büyük bir cinayet olduğunu söylediğimiz zaman:

— O benim çok iyi bir arkadaşım. Henüz ölmemişse bile neredeyse ölecek. Bu halde bütün eşyalarını bir başkası alacak. Halbuki bu eşyaları almaya en çok benim hakkım var!

Bu anlatıldığı vaka, hiç te bir cık değildir. Sık sık bu gibi halere rastlayorduk. Yolum kenarında çömelmiş iki kişiden birinin hasta veya ölmek üzere olan ötekini soymağa savıştığını çok gördük.

İnsanlık haysiyet ve şerefi namına bu alçaklık sahnelerinden bahsetmemeli idim. Fakat gördüklerimin hepsini yazmayı ve geçirdiğimiz o işkence hayatını olduğu gibi bütün dünyanın ibret gözüne vermeği kararlaştırdığım için, her şeyi, olduğu gibi yazmaktan çekinmiyorum.

Bununla beraber, bu bozgunun, insanlık gururunu okşayan çok temiz pek çok tarafları olduğu da unutulmamalıdır. Günlere, sırtında bir yaralıyı taşıyan ve taşıdığı yaralıya hayat vermek için kendini feda eden pek çok kahraman ruhlu askerler de gördüm. Benden başka görenler de oldu.

Ormandan hemen çıkacağımız sırada bir kaç yüz mızraklı süvari ile karşılaştık. Bunlar Smolensk'te gıyımışlardı ve bu şehirden dışarı çıkamamışlardı. Her türlü teçhizatları mükemmeldi. Atları dingti. İmparatorun şan ve şöhretine layık askerlerdi. Bizim sevingten gözlerimiz yarıydı. Onlar, bizi bu halde görmeyen elemi ile ağladılar.

Birçokları süvarinin üzerine atıldılar. Ve en sefil dilenciler gibi biraz ekmek, bir parça peksimet istemeğe koyuldular. Fakat bu birkaç yüz kişinin yanındaki ekmeğe kime yetebilirdi. Zaten birine bir dilim ekmeğe verilerse hücuma uğramak tehlikesine de maruz kalabilirdi. Atlarının üstünde dimdik, teassürden taşlamış halde ordunun gerisinde ardıcı vazifesini görmek üzere yollarına devam ettiler.

Ormandan çıktıktan sonra, hastaları taşıyanları beklemek için durduk. Artık hastaların halide kötüleşmişti; ümit ve cesaret verici sözleri bile anlamaz olmuşlardı. Bir makine gibi yürüyor, sürükleniyor, taşıyorlardı ve bunların birçokları ayaklarının, ellerinin parmaklarını kaybetmişlerdi.

Nihayet solda Dinyeperi ve karşı sahilde buzlar üzerinde yürüyerek geçmiş binlerce kişi gördük. Bunlar arasında piyade, süvari, her cinsten asker vardı. Ve bunlar, uzaklarda görülen köylere herkesten önce varmak ve iyi bir gece geçirmek için birbirleriyle yarışta idiler. Biz de bir saat meşakkatli bir yürüyüşten sonra meşum Boristen suyunu geçerek aynı isimdeki kasabayı saran kale duvarlarının dibine geldik.

Ordumuzda mevcut bin bir milletten, binlerce kişi oraya cokktan varmış, içeri girmelerine müsaade olunmasını bekliyorlardı. Ağ, barışos, nizamsız bir sürü insanın şehre girdikleri zaman, yağmaya başlayacaklarından korkuyor ve mümkün olduğu kadar muntazam bir şekilde, mevcut mahdud yiyeceğin dağıtılması düşünülüyordu.

Bizim alay ve muhafız kışaatını diğer alayları muntazam bir şekilde oraya varduktan ve akla gelen korkuları önleyecek tedbirleri al-

dıktan sonra, herkesin içi rahat mesine müsaade edildi. Bütün tedbirler rağmen tam bir intizamı sızlık içinde askerlerin her tarafı dağınık söylemeğe lüzum olmasın gerek. Bununla beraber, az göle yiyecek bir şeyler verilebilirdi. Herkes memnundu ve yalıtımlı geceyi, rahat geçirmek kaygısı vardı.

Burada işaret edeceğim mühim bir nokta var: Kışından ayvılabom münferit, yani perakende olarak bir şey verilmeyeceği ilân edilirdi. Zaman, toplanmak zarurâtı ile dört bir yandan alay numaraları rının bağırıldığı işitiyordu. Ve bu hal bile muazzam bozgunun fecetini anlamaya kâfi geliyordu.

— Ellinci piyade alayı neredeyse — Yirminci mızraklı süvarisi de gayı burada toplanıyor!

Nâraları insanı ehlinde olmasın korkuya düşürüyordu.

İmparatorun muhafız kışaatı da o tizamını muhafaza ederek sehitirdi bir kapısından öbür kapısına geçip mağne çalışıyordu. Çalışıyordu. Sık sık sehipsiz değildi. Pek yorgun ve bitkin bir halde bulunan etrafı dikkatli bir yokuş çıkarmak mecburiyetinde idi; halbuki yokuş (buz) tutmuştu. Sık sık yere yuvarlanarak nanlarla bazan on adim ilerletmiş birinin kayarak tekrar eski yeri ne geldiği görülmüyordu. Yürüyüş miyecek halde oldukları için bagaj kaları tarafından taşınanların vârid bunları taşıyanların halleri büyükün berbatı.

TAKVİM

PAZARTESİ

6 TEŞRİNİEVVEL 941

AY: 10 — GÜN: 279 — HİT: 144

RUMİ: 1357 — RYAL: 1403

HİC: 1358 — ELMUZAN: 1403

VAKİT ZEVALİ EZZAHİR

GÜNEŞ: 6.02 12.02

ÖĞLE: 12.02 0.06

İKİNDİ: 15.16 9.32

AKŞAM: 17.47 12.00

YATSI: 19.16 10.00

İMSAK: 4.21 10.30

SES - SES - SES

EBEDİ

AŞK

(NİÇEVO)

VİLLİ FRİÇ

Sesin Halka seyretilmesi

İlk şaheser

SES - SES - SES

BU AKŞAM

ŞARK

SİNEMASINDA

WILLY FORST'un Şaheseri

Operet

Filmizin ilk traesi münaşebette

SEREF GALASI

7. İLKTEŞRİN

Millî Piyangoda

İsabet nisbeti

Yüzde kırk ikiden fazladır.

7 İlkteşrin Afiyonda çekilecek Piyangoda isabet nisbeti %42' den fazladır. Yani yuvarlak bir hesapla hemen hemen iki bileten biri kazanacak demektir.

Talinişi daima tecrübe ediniz. (30,000) liralık büyük ikramiyeden başka dört tane (10,000) lira, altı tane (5,000) lira ve tam kırk tane (2,000) ve (120) tane (1,000) lira vardır.

Bu sefer (960,000) lira ikramiye olarak dağıtılacaktır. Bizi biletle Afiyonun talini tecrübe ediniz. Çünkü bu sefer kendilerinizi en talisiz zannedenlerin bile kazanmaları çok ihtimal dahilindedir.

